

Правове регулювання студентського самоврядування в Україні

Сукупність нормативно-правових актів, що регулюють діяльність студентського самоврядного органу:

1. Закон України "Про вищу освіту", із змінами від 19 січня 2010 р.
2. Положення про державний вищий навчальний заклад. Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 5 вересня 1996 року №1074 (п. п. 37,38, 49-57).
3. Положення про студентське самоврядування у вищих навчальних закладах. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 3 квітня 2001 року №166.
4. Статут вищого навчального закладу.
5. Положення про студентське самоврядування у ВНЗ (прийняте загальними зборами (конференцією) студентів ВНЗ і затверджене загальними зборами (конференцією) трудового колективу ВНЗ).
6. інші акти органів студентського самоврядування.
7. Базовим серед них є Закон України "Про вищу освіту" із змінами від 19 січня 2010 р. та Положення про студентське самоврядування вищого навчального закладу.

Закон України "Про вищу освіту" із змінами від 19 січня 2010 р.

Стаття 38. Студентське самоврядування

1. У вищих навчальних закладах та їх структурних підрозділах діє студентське самоврядування, яке є невід'ємною частиною громадського самоврядування відповідних навчальних закладів.

У студентському самоврядуванні беруть участь особи, які навчаються у вищому навчальному закладі. Усі особи, які навчаються у вищому навчальному закладі, мають рівне право на участь у студентському самоврядуванні.

Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, та їхню участь в управлінні вищим навчальним закладом.

Студентське самоврядування здійснюється особами, які навчаються у вищому навчальному закладі, безпосередньо та через органи студентського самоврядування, що обираються шляхом таємного голосування.

2. У своїй діяльності органи студентського самоврядування керуються законодавством, рішеннями спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі освіти і науки та відповідного центрального органу

виконавчої влади, в підпорядкуванні якого знаходиться вищий навчальний заклад, статутом вищого навчального закладу.

3. Органи студентського самоврядування:

- а. приймають акти, що регламентують їхню організацію та діяльність;
- б. проводять організаційні, наукові, культурно-масові, спортивні, оздоровчі та інші заходи;
- в. сприяють працевлаштуванню осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі;
- г. розпоряджаються коштами та іншим майном, що знаходяться на їхньому балансі та банківських рахунках;
- д. виконують інші функції.
- е. За погодженням з органом студентського самоврядування у вищому навчальному закладі приймається рішення про:
- ж. відрахування осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, та їх поновлення на навчання;
- з. переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за державним замовленням, на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб;
- и. переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за контрактом за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб, на навчання за державним замовленням;
- к. призначення заступника декана, проректора, які відповідають за роботу із студентами;
- л. поселення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, в гуртожиток і виселення з гуртожитку;
- м. затвердження рішень з питань студентських містечок та гуртожитків для проживання осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

4. Студентське самоврядування здійснюється на рівні студентської групи, факультету, гуртожитку, вищого навчального закладу. Залежно від контингенту студентів, типу та специфіки вищого навчального закладу студентське самоврядування може здійснюватися на рівні курсу, спеціальності, студентського містечка, структурних підрозділів вищого навчального закладу.

5. Вищим органом студентського самоврядування є загальні збори (конференція) осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі та які:

- а. ухвалюють Положення про студентське самоврядування;
- б. обирають виконавчі органи студентського самоврядування та заслуховують їх звіти;
- в. визначають структуру, повноваження та порядок обрання виконавчих органів студентського самоврядування.

6. Керівник вищого навчального закладу має всебічно сприяти створенню належних умов для діяльності органів студентського самоврядування (надання

приміщення, меблів, оргтехніки, забезпечення телефонним зв'язком, постійним доступом до мережі Інтернет, відведення місць для встановлення інформаційних стендів тощо).

Фінансовою основою студентського самоврядування є кошти, визначені Вченою радою вищого навчального закладу в розмірі не менше 0,5 відсотка коштів спеціального фонду відповідного вищого навчального закладу.

Кошти органів студентського самоврядування спрямовуються на виконання їх завдань і повноважень. Не менш як 30 відсотків коштів мають витратитися на підтримку наукової діяльності осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

7. Органи студентського самоврядування можуть мати різноманітні форми (сенат, парламент, старостат, студентська навчальна (наукова) частина, студентські деканати, ради тощо).

Примірне положення про студентське самоврядування у вищих навчальних закладах України

Затверджено

Наказ Міністерства освіти і науки України

15. 11. 2007 № 1010

Загальні положення:

1. Це Положення регламентує порядок створення і функціонування студентського самоврядування у вищих навчальних закладах України.
2. Студентське самоврядування у вищому навчальному закладі є гарантованим державою правом студентів, курсантів, екстернів, асистентів-стажистів, інтернів, клінічних ординаторів (далі - Студенти) самостійно або через представницькі органи вирішувати питання, віднесені до їх повноважень.
3. У студентському самоврядуванні беруть участь Студенти, які навчаються у вищому навчальному закладі за всіма формами навчання. Кожен Студент має право обирати й бути обраним до органів студентського самоврядування.
4. Органи студентського самоврядування створюються на добровільних виборних засадах за ініціативою Студентів і є складовою громадського самоврядування вищого навчального закладу.
5. У своїй діяльності органи студентського самоврядування керуються законодавством України, рішеннями спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі освіти та науки, відповідного центрального

органу виконавчої влади, який має у підпорядкуванні вищий навчальний заклад, Статутом вищого навчального закладу і Положенням про студентське самоврядування в конкретному вищому навчальному закладі.

6. Перелік повноважень органів студентського самоврядування визначається Положенням про студентське самоврядування у вищому навчальному закладі (далі - Положення) й узгоджується з керівництвом вищого навчального закладу.
7. У своїй діяльності органи студентського самоврядування не дублюють роботу первинної профспілкової організації студентів, а співпрацюють з нею.
8. Органи студентського самоврядування можуть співпрацювати з органами студентського самоврядування інших навчальних закладів та молодіжними організаціями, діяльність яких не має політичного або релігійного характеру.
9. Органи студентського самоврядування є вільними від втручання політичних партій та рухів, громадських і релігійних організацій.
10. Керівництво вищого навчального закладу зобов'язане створювати умови для забезпечення діяльності та розвитку студентського самоврядування.
11. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» представники студентського самоврядування та первинних профспілкових організацій студентів мають право брати участь у роботі колегіальних органів вищого навчального закладу та його структурних підрозділів.

Мета і завдання органів студентського самоврядування

12. Метою студентського самоврядування є створення умов для самореалізації особистості Студентів і формування у них організаторських навичок, лідерських якостей, відповідальності за результат своєї праці тощо.

Діяльність органів студентського самоврядування спрямована на удосконалення навчального процесу, підвищення його якості, забезпечення виховання духовності та культури Студентів, зростання у студентській молоді соціальної активності.

13. Основні завдання органів студентського самоврядування:

- а. захист прав та інтересів Студентів;
- б. забезпечення виконання Студентами своїх обов'язків;
- в. сприяння навчальній, науковій та творчій діяльності Студентів;
- г. сприяння поліпшенню умов проживання й відпочинку Студентів;
- д. сприяння створенню різноманітних студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами та координація їх діяльності;
- е. співробітництво з органами студентського самоврядування інших вищих навчальних закладів;

- ж. сприяння працевлаштуванню випускників вищих навчальних закладів та залученню Студентів до вторинної зайнятості у вільний від навчання час;
- з. забезпечення участі у вирішенні питань міжнародного обміну Студентами.

Структура й організація роботи органів студентського самоврядування

14. Студентське самоврядування здійснюється на рівні вищого навчального закладу, його структурних підрозділів (факультету (інституту), відділення), курсу, академічної групи, груп за спеціальностями, гуртожитку, студентського містечка з урахуванням типу та специфіки діяльності вищого навчального закладу.

На всіх рівнях органи студентського самоврядування є виборними. Їх формування (таємним чи відкритим голосуванням) та термін повноважень визначаються Положенням про студентське самоврядування у відповідному вищому навчальному закладі.

Первинна структурна одиниця студентського самоврядування створюється на рівні академічної групи.

15. Вищим органом студентського самоврядування є загальні збори або конференція студентів вищого навчального закладу, які:

- а. ухвалюють Положення про студентське самоврядування у вищому навчальному закладі, в якому визначається структура, повноваження та порядок обрання виконавчих органів студентського самоврядування, порядок звітності та інформування Студентів про поточну діяльність органів студентського самоврядування;
- б. формують і затверджують склад виконавчого органу студентського самоврядування та обирають його голову (заступників), визначають термін їх повноважень; виконавчий орган студентського самоврядування є колегіальним на засадах рівного представництва від усіх органів студентського самоврядування нижчих рівнів;
- в. спільно з первинною профспілковою організацією студентів визначають порядок обрання представників із складу Студентів до вищого колегіального органу громадського самоврядування, вченої ради вищого навчального закладу та їхніх структурних підрозділів (загальних зборів або конференції вищого навчального закладу);
- г. не менше одного разу на рік заслуховують звіти органів студентського самоврядування і виносять ухвалу щодо їхньої діяльності;
- д. розглядають найважливіші питання життєдіяльності Студентів, окреслені основними завданнями органів студентського самоврядування.

Позачергова конференція (загальні збори) скликається на вимогу 10 відсотків Студентів вищого навчального закладу або в інших випадках, якщо це передбачено Положенням про студентське самоврядування у вищому навчальному закладі.

16. Голова виконавчого органу студентського самоврядування відповідного рівня:

- а. організовує роботу й несе відповідальність за ефективність діяльності виконавчого органу студентського самоврядування;
- б. представляє інтереси студентської громади;
- в. може брати участь у роботі інших колегіальних, робочих органів та комісій вищого навчального закладу;
- г. делегує свої повноваження заступнику;
- д. забезпечує організацію проведення загальних зборів або конференції Студентів;
- е. ініціює проведення позачергових загальних зборів або конференції;
- ж. має право отримувати необхідну інформацію від адміністрації та органів студентського самоврядування для здійснення своєї діяльності;
- з. має інші права й обов'язки, передбачені Положенням про студентське самоврядування у вищому навчальному закладі.

17. Секретар виконавчого органу студентського самоврядування веде протоколи засідань, веде облік виконання рішень, відповідає за документообіг.

18. Голова та секретар виконавчого органу студентського самоврядування відповідають за збереження документації органу студентського самоврядування.

19. При виконавчому органі студентського самоврядування можуть створюватися сектори (комісії) відповідно до напрямку роботи.

20. Засідання виконавчого органу студентського самоврядування проводяться не менше одного разу на місяць і вважаються чинними, якщо на них присутні не менше двох третин від числа обраних до їхнього складу членів. Виконавчий орган приймає рішення простою більшістю голосів.

21. Засідання виконавчого органу студентського самоврядування веде голова або, за його дорученням, заступник. Хід засідання фіксується протоколом, який підписується головою (заступником) та секретарем.

22. Органи студентського самоврядування всіх рівнів підконтрольні та підзвітні загальним зборам або конференціям відповідних рівнів. У своїй діяльності органи студентського самоврядування керуються законодавством, рішеннями спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки та відповідного центрального органу виконавчої влади, в підпорядкуванні якого знаходиться вищий навчальний заклад, статутом вищого навчального закладу.

23. Рішення органів студентського самоврядування в межах своїх повноважень доводяться до відома адміністрації відповідного рівня.

24. Між органами студентського самоврядування, первинною профспілковою організацією студентів та керівництвом вищого навчального закладу може укладатись угода про співробітництво.

Права й обов'язки органів студентського самоврядування

25. Органи студентського самоврядування мають право:

- а. отримувати від адміністрації консультативну підтримку та інформацію, необхідну для виконання своїх завдань;
- б. звертатися з пропозиціями, заявами, клопотаннями до адміністрації відповідного рівня та органів студентського самоврядування всіх рівнів стосовно питань, що належать до кола повноважень цього органу, та отримувати відповіді щодо порушених питань;
- в. вести конструктивний діалог з адміністрацією вищого навчального закладу щодо дій посадових осіб, керівників структурних підрозділів, органів студентського самоврядування, якщо вони порушують права Студентів, подавати скарги на їх дії відповідно до Закону України „Про звернення громадян”, вимагати реагування на скаргу згідно з чинним законодавством;
- г. делегувати представників до Всеукраїнської студентської ради при Міністерстві освіти і науки України.

26. Органи студентського самоврядування зобов'язані:

- а. забезпечувати дотримання прав та інтересів Студентів, сприяти виконанню Студентами своїх обов'язків;
- б. порушувати проблеми Студентів перед адміністрацією;
- в. звітувати перед студентською громадою відповідного рівня про свою діяльність;
- г. сприяти розвитку та вдосконаленню студентського самоврядування;
- д. координувати свою діяльність у вищому навчальному закладі з іншими студентськими об'єднаннями, осередками тощо;
- е. узгоджувати в установленому порядку зміни та доповнення до Положення про студентське самоврядування та інші питання, що потребують розгляду на засіданнях колегіальних та робочих органів вищого навчального закладу.

Права й обов'язки адміністрації вищого навчального закладу щодо взаємодії з органами студентського самоврядування

27. Адміністрація вищого навчального закладу має право:

- а. отримувати інформацію про діяльність органів студентського самоврядування (плани, звіти, копії протоколів засідань, інформацію про поточну діяльність тощо);
- б. скликати позачергові загальні збори чи конференцію Студентів у випадках недотримання органами студентського самоврядування

- Статуту вищого навчального закладу та Положення про органи студентського самоврядування у вищому навчальному закладі;
- в. брати участь через своїх представників із дорадчим голосом у заходах, що проводять органи студентського самоврядування (загальних зборах, конференціях, засіданнях виконавчих органів тощо).

28. Адміністрація вищого навчального закладу зобов'язана:

- а. створити умови, необхідні для ефективної діяльності органів студентського самоврядування: забезпечити приміщенням, обладнаним відповідними меблями, оргтехнікою, телефонним зв'язком, Інтернетом тощо;
- б. інформувати органи студентського самоврядування про важливі рішення, які стосуються життєдіяльності Студентів вищого навчального закладу;
- в. надавати за можливості інформаційну, правову, психологічну, фінансову, матеріальну та інші види підтримки для розвитку студентського самоврядування у вищому навчальному закладі.

Міжнародна діяльність органів студентського самоврядування

29. Органи студентського самоврядування можуть співпрацювати з органами студентського самоврядування вищих навчальних закладів інших країн, міжнародними студентськими організаціями та їх об'єднаннями для кращого виконання своїх завдань у межах визначених повноважень.

30. Укладання угод, проведення спільних заходів міжнародного рівня має відбуватися за погодженням з адміністрацією вищого навчального закладу.

31. Міжнародна діяльність органів студентського самоврядування має сприяти формуванню позитивного іміджу вищого навчального закладу та держави.